

A térség települései közötti szövetséget és összetartozást igencsak próbára tette, ugyanakkor meg is erősítette az 1970-ben, a Szamoson végigvonuló pusztító árhullám. Csengert is fenyegetve 1970. május 14-re érte el a hatalmas víztömeg ezt a vidéket. A Szamos vízállása meghaladta a 950 cm-t, ami olyan magas vízállást jelentett, hogy a csengeri gát magasságát 50-80 cm-rel haladta meg.²⁶ Emberfeletti munkával sikerült ezt

4. kép • 1970-es árvíz – a Béke utcai töltés (fotó: Fábíán László)

²³ FÁBIÁN–FÁBIÁN 2017. 37.

²⁴ FÁBIÁN–FÁBIÁN 2017. 39.

²⁵ FÁBIÁN–FÁBIÁN 2017. 41.

²⁶ FÁBIÁN 1975. 112.

a differenciát homokzsákokkal és egyéb tömítőanyagokkal leküzdeni (4. kép), így a közvetlen veszélytől Csenger megmenekült. Nem volt ilyen szerencsés két szomszédos falu, Komlódtótfalu és Nagygéc. Ezeket teljesen váratlanul, május 14-én hajnalban Románia felől öntötte el a pusztító árhullám. Mint utóbb kiderült, Kakszentmártonnál szakadt át a gát, és az Erge-patak medrén keresztül érkezett a víz a két szatmári falura. Idézzük Csorvási Gábor, komlódtótfalusi lakos visszaemlékezését a szörnyű órákra: *„A hídig menve mindenütt emberek, fiatalok, öregek álltak a töltésen, nézték a haragossá fajult folyót, a szennyes árt. (...) Akkor már jól látható volt, hogy odaát Romániában pusztított. Nem volt ritka látvány a szekrények, ágyak, egyéb bútordarabok a víz hullámain. (...) A víz valóban jött a házunk előtti mély árokból az udvarra befelé. Nagyon gyorsan emelkedik, alig pár perc alatt térdig ér az udvaron.”*²⁷ A jórészt vályogból épült házak túlnyomó többségét pillanatok alatt romba döntötte a víztömeg. A két falu házainak zöme lakhatatlanná vált. Emberek százainak kellett új otthont teremteni. Az árhullám elvonulását követő újjáépítés ambivalens érzéseket keltett az itt élőkben, különös tekintettel a két falu árvízkárosult lakosságára. Egyrészt példátlan összefogás valósult meg, 1970 nyarán Csenger északi részén egy új városrész, az Újtelep kiépítése kezdődött meg, ahol Nagygéc és Komlódtótfalu érintett lakosainak építettek házakat (5. kép). Nagy társadalmi összefogás valósult meg. Az építkezéseken a diákság és a Néphadsereg mellett több építőipari vállalat is kivette a részét (a segítőket utcanevekben örökítették meg, például Határőr, Ifjúság, Debreceni).

5. kép •
Egy épülő ház
Csengerben,
az Újtelepen
(fotó: Fábíán
László)

²⁷ Fábíán László: Iszonyú órák emléke. *Csengeri Hírmondó* II: május, 1991. 2.

Szabó János

Másfelől viszont az állam nem engedte az élet újramezdését a két faluban. Nagygéc települést közigazgatásilag is megszüntették, Csengersimához csatolták. A régi híd súlyosan megrongálódott az árvízben, a Néphadsereg ideiglenes pontonhidat létesített a szállítási munkálatok megoldására. A hidat később sem újítták fel, inkább egy újat építettek Szamosbecs fölött, a 49-es főút új nyomvonalában.²⁸